

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 4. juni 2026

Sag 90/2025
(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

A

(advokat Bjarne Vium, beskikket)

og

B1, B2, B3, B4 og B5

(advokat Ib René Laursen for alle, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Holstebro den 13. september 2024 (6-2353/2023) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 29. april 2025 (S-1847-24).

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli og Peter Mørk Thomsen.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om, at A, B1, B2, B3, B4 og B5 frakendes dansk indfødsret.

A, B1, B2, B3, B4 og B5 har påstået stadfæstelse.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for at frakende A dansk indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, er opfyldt.

A begik strafbart forhold forud for, at han ved lov blev tildelt dansk indfødsret. Det strafbare forhold indebar, at han ikke længere opfyldte betingelserne for at opnå indfødsretten. Han undlod imidlertid at give myndighederne meddelelse om forholdet, hvilket han efter loven og indholdet af de afgivne tro og love-erklæringer havde pligt til.

Som anført af landsretten var hans fortielse af, at han ikke længere opfyldte betingelserne for at erhverve dansk indfødsret, bestemmende for, at han ved lov uberettiget blev tildelt indfødsret. Han havde forsæt til at fortie væsentlige oplysninger om forholdet.

Frakendelse af As danske indfødsret er ikke i strid med Danmarks internationale forpligtelser. A har bevaret sit somaliske statsborgerskab, og han vil efter frakendelsen fortsat kunne opnå opholdstilladelse i Danmark.

Betingelserne for at frakende hans fem børn, B1, B2, B3, B4 og B5, dansk indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, er opfyldt, da de som følge af As svig har opnået indfødsretten uberettiget.

Efter oplysningerne om de fem børns personlige forhold vil en frakendelse af deres danske indfødsret ikke være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. En frakendelse vil ikke have konkret betydning for deres privat- eller familieliv, idet de bl.a. ville kunne blive boende i Danmark. De vil desuden have mulighed for på selvstændigt grundlag at opnå dansk indfødsret ved naturalisation, hvis de opfylder betingelserne.

A har anført navnlig, at han ikke har handlet svigagtigt ved at have fortiet oplysninger om et kriminelt forhold. Alle tro og love-erklæringer blev afgivet før den 11. maj 2016, hvor episoden fandt sted. På intet tidspunkt har han overvejet, at episoden den 11. maj 2016 var en overtrædelse af straffeloven, og han har hele tiden anset sig for uskyldig. Han blev sigtet den 1. juni, og loven, hvorved han blev meddelt indfødsret, blev vedtaget den 2. juni 2016. Han har derfor ikke haft reel mulighed for at orientere myndighederne om sigtelsen. Han har ikke haft forsæt til at fortie relevante oplysninger. Fortielsen har heller ikke været bestemmende for, at han fik indfødsret, idet loven ville være blevet vedtaget, før myndighederne kunne nå at reagere på en eventuel henvendelse fra ham.

En frakendelse af hans danske indfødsret vil desuden være uproportional og i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og EU-retten. Han har nær tilknytning til Danmark. Han kom til landet som 12-årig og har på nuværende tidspunkt boet i landet i 30 år. Han har familie og er tilknyttet arbejdsmarkedet. Han har ringe tilknytning til Somalia, hvor han ikke har været, siden han kom til Danmark. Retten i Holstebro idømte ham en straf på 10 dages betinget fængsel alene med vilkår om prøvetid. Han blev dømt den 31. august 2016, men myndighederne indledte først denne sag ved fremsendelse til byretten i august 2023.

B1, B2, B3, B4 og B5 har anført navnlig, at en frakendelse af deres danske indfødsret vil være uproportional og i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og EU-retten med hensyn til deres unionsborgerskab.

Hvis de frakendes deres danske indfødsret, vil de blive statsløse. Der er ikke i sagen ført tilstrækkeligt bevis for, at de skulle have somalisk statsborgerskab. De har aldrig haft somalisk pas, og de somaliske myndigheder kender ikke til deres eksistens. De er alle født og opvokset i Danmark og har ingen tilknytning til Somalia. De taler kun dansk, er under uddannelse, deltager i foreningslivet og har danske venner. De har aldrig været i Somalia, taler ikke sproget og har i øvrigt ingen relationer til Somalia.

Myndighedernes sagsbehandling bør ligeledes tillægges betragtelig vægt i proportionalitetsafvejningen. Sagen blev på grund af myndighedernes sagsbehandling først indledt efter syv år.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A, der i 1996 som 12-årig kom til Danmark fra Somalia, ansøgte i december 2014 om dansk indfødsret (statsborgerskab). Den 22. januar 2016 skrev Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet til A, at ministeriet havde færdigbehandlet hans ansøgning, og at man påtænkte at optage ham på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i april og færdigbehandlet i juli 2016. Det fremgik af brevet, at det var en betingelse, at A underskrev en yderligere erklæring om bl.a. at ville overholde dansk lovgivning. A under-

skrev den 26. januar 2016 erklæringen og blev optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, der blev fremsat den 21. april og 1. behandlet den 8. maj 2016.

Den 11. maj 2016 blev A anmeldt til politiet for samme dag at have slået en 12-årig dreng i ansigtet og at have revet drengens t-shirt op ved kraven. Under en afhøring den 1. juni 2016, der sluttede kl. 14.25, blev han sigtet for overtrædelse af straffelovens § 244 ved at have slået drengen i ansigtet, hvorved drengen fik næseblod, og drengens trøje blev revet itu.

Den 2. juni 2016 kl. 11.46 blev lovforslaget om indfødsrets meddelelse vedtaget ved 3. behandling.

A modtog den 22. juni 2016 indfødsretsbevis. Samtidig modtog As fem børn, B1, B2, B3, B4 og B5, der alle er født og bosat i Danmark og var under 18 år, indfødsretsbevis efter indfødsretslovens § 6, stk. 2. Børnenes indfødsret var en følge af As erhvervelse af dansk indfødsret.

A blev den 20. juli 2016 tiltalt for vold efter straffelovens § 244 ved den 11. maj 2016 at have revet den 12-årige dreng ned fra en gynge, hvorved drengen fik revet sin trøje i stykker, og for at have slået drengen i ansigtet med flad hånd, hvilket medførte, at drengen fik næseblod. Han blev endvidere tiltalt for trusler efter straffelovens § 266 ved at have udtalt til drengen, at han ville smadre ham eller lignende.

A, der nægtede sig skyldig, blev ved Retten i Holstebros dom af 31. august 2016 idømt 10 dages betinget fængsel for vold efter straffelovens § 244 ved at have hevet drengen ned fra gynge og for trusler efter straffelovens § 266. Han blev frifundet for at have slået drengen. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på bl.a., at A havde ”handlet i forståelig ophidselse over det, han fik beskrevet som meget grov adfærd over for sit 8-årige barn”. A ankede ikke dommen.

Sagen angår, om der er grundlag for at frakende A dansk indfødsret som følge af, at han i perioden fra den 11. maj 2016, og indtil loven om indfødsretsmeddelelse blev vedtaget den 2. juni 2016, undlod at fortælle myndighederne om episoden den 11. maj 2016 og sigtelsen den 1. juni 2016. Hvis han frakendes indfødsretten, er spørgsmålet, om også de fem børn skal frakendes dansk indfødsret.

Reglerne om frakendelse af dansk indfødsret som følge af svig

Efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, skal den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen. Frakendelse skal dog ikke ske, hvis det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Efter § 8 A, stk. 2, skal også vedkommendes barn ved dom frakendes indfødsretten, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem en person, der frakendes indfødsretten efter stk. 1, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, og medmindre barnet derved bliver statsløst.

Den nugældende indfødsretslovs § 8 A, der blev indført ved lov nr. 453 af 20. april 2022, finder efter ændringsloven anvendelse, selv om det svigagtige forhold har fundet sted før lovens ikrafttræden, jf. herved tillige Højesterets domme af 29. november 2016 (UfR 2017.694) og 8. februar 2023 (UfR 2023.1896).

Som anført i de to højesteretsdomme fremgår det af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 A (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 33, afsnit 3.1.6, s. 656), at der som hovedregel skal ske frakendelse af indfødsret, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det følger samtidig af forarbejderne, at domstolene efter en proportionalitetsvurdering kan fravige hovedreglen, og at der i den forbindelse navnlig bør lægges vægt på en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side, hvor indgribende betydning en frakendelse vil have for den pågældende. Efter forarbejderne bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet. Frakendelse af dansk indfødsret anses efter forarbejderne for mere indgribende, hvis den pågældende herved bliver statsløs, og det indgår også i proportionalitetsvurderingen, hvor lang tid der er forløbet efter erhvervelsen af dansk indfødsret.

Af forarbejderne til lovændringen i 2022 (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 127, afsnit 2.1.2, s. 18) fremgår bl.a., at det i sager om frakendelse af statsborgerskab ved dom vil være obligatorisk at frakende statsborgerskabet, hvis vedkommende i forbindelse med

sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, og det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det er i forarbejderne forudsat, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed, og at der foretages en afvejning af de samme momenter og hensyn, der forud for lovændringen indgik i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter § 8 A.

Som anført i Højesterets dom af 3. oktober 2025 (UfR 2026.296) følger det af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis på statsborgerskabsområdet, at vurderingen af, om et afslag på statsborgerskab krænker den pågældendes rettigheder efter artikel 8, falder i to led, jf. herved tillige præmis 51-53 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 13. juli 2023 i sagen Emin Huseynov mod Aserbajdsjan (sag nr. 1/16). Der skal således først foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab udgør et indgreb i den pågældendes privatliv. Vurderingen heraf beror på, om den pågældende har godtgjort, at afslaget har medført konkrete konsekvenser af tilstrækkelig alvorlighed. Der kan ikke lægges vægt på hypotetiske konsekvenser. Hvis der foreligger et indgreb i den pågældendes privatliv, skal der foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab kan karakteriseres som vilkårligt. Herved skal det indgå navnlig, om afslaget er i overensstemmelse med loven (krav om hjemmel), om afslaget er ledsaget af de nødvendige processuelle garantier, herunder om der er adgang til domstolsprøvelse, og om myndighederne har behandlet sagen med den nødvendige grundighed og hurtighed.

Efter EU-retten er det de enkelte medlemsstater, som fastsætter betingelserne for at erhverve og fortabe indfødsret. De nationale regler herom skal imidlertid overholde EU-retten, herunder artikel 20 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), hvorefter enhver person, der er statsborger i en medlemsstat, har status som unionsborger. Det følger af EU-Domstolens praksis, at medlemsstaterne ved udøvelsen af deres kompetence vedrørende statsborgerskab skal overholde proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne for den berørte person og dennes familiemedlemmer ved fratagelse af indfødsretten og unionsborgerskabet samt forholdet mellem konsekvenserne heraf og årsagen til fratagelsen, jf. Domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17 (Tjebbes) og Domstolens dom af 18. januar 2022 i sag C-118/20 (Wiener Landesregierung).

Den konkrete sag

Det er som anført en betingelse for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A, at der er udvist svigagtigt forhold i forbindelse med erhvervelsen, herunder ved forsætligt at fortie relevante oplysninger. Er der udvist svigagtigt forhold, og hvis dette forhold har været bestemmende for erhvervelsen, skal indfødsretten frakendes den pågældende, hvis det ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Landsrettens flertal har lagt til grund, at A med forsæt har fortiet relevante oplysninger, idet han undlod at oplyse Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om episoden den 11. maj 2016, der førte til, at han blev dømt for at have revet en 12-årig dreng ned fra en gynge og for at have truet drengen med at ville smadre ham eller lignende. Landsrettens flertal har desuden lagt til grund, at A ville være blevet taget af lovforslaget, såfremt han efter episoden havde oplyst ministeriet om episoden, og at den udviste svig således har været bestemmende for hans erhvervelse af indfødsret.

Efter udlændingelovens § 8 D, stk. 2, føres sager om frakendelse af indfødsret i strafferetsplejens former. Da sagen ikke angår spørgsmål, om A er dømt med urette som følge af fejlagtig bedømmelse af beviserne i en straffesag, finder Højesteret, at retsplejelovens § 933, stk. 2, jf. § 912, stk. 1, nr. 4, ikke er til hinder for, at Højesteret kan efterprøve bevisbedømmelsen.

Højesteret finder, at oplysningerne i sagen kan pege i retning af, at A meget vel kan have opfattet de faktiske omstændigheder sådan, at han ikke havde pligt til at orientere myndighederne om episoden den 11. maj 2016.

Uanset om det lægges til grund, at A har handlet svigagtigt ved med forsæt at fortie relevante oplysninger, finder Højesteret, at i hvert fald en proportionalitetsafvejning fører til, at frakendelse af indfødsretten vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Højesteret har herved lagt vægt på karakteren af den begåede kriminalitet og graden af den svig, der bebrejdes ham, som bestod i, at han i en kort periode før erhvervelsen af dansk indfødsret og længe efter indleveringen af ansøgningen undlod at informere ministeriet om en episode, hvor han som nævnt kan have opfattet de faktiske omstændigheder sådan, at han ikke

havde pligt til at orientere ministeriet. Højesteret har endvidere lagt vægt på, at A efter en frakendelse må antages ikke at ville kunne opnå dansk indfødsret på ny, at der gik syv år, inden frakendelsessagen blev indledt, og at der nu er forløbet omkring 10 år, siden han blev meddelt indfødsret. Set i sammenhæng hermed er det ikke afgørende, at en frakendelse af hans indfødsret ikke ville indebære, at han skulle forlade Danmark eller blive statsløs.

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at A ikke frakendes dansk indfødsret.

Det følger heraf, at de fem børn, B1, B2, B3, B4 og B5, heller ikke frakendes deres danske indfødsret.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Thi bestemmes:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.